

Konklusionsreferat fra

Møde i Det Sydslesvigske Samråd

Mandag den 22. marts 2021 kl. 18.30 – videomøde

- Til stede:**
- Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig (DCB)**
v/ Christian Jürgensen, Bjarne Truelsen og Jens M. Henriksen
 - Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS)**
v/ Hasse Neldeberg Jørgensen, Jochen Arndt og Jytte Nickelsen
 - Dansk Skoleforening for Sydslesvig (Skolef.)**
v/ Udo Jessen, Andrea Heimrath og Lars Kofoed-Jensen
 - Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig (DS)**
v/ Randi Kuhnt og Tinne Virgils
 - Friisk Foriining (Friiske)**
v/ Bahne Bahnsen og Ilwe Boysen
 - Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU)**
v/ Kirstin Asmussen
 - Sydslesvigsk Forening (SSF)**
v/ Gitte Hougaard-Werner, Steen Schröder og Jens A. Christiansen
 - Organisationer tilsluttet Sydslesvigsk Forening (De tilsluttede)**
v/ Henry Bohm og Finn Limbrecht
 - Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW)**
v/ Flemming Meyer, Sybilla Nitsch og Martin Lorenzen
 - Grænseforeningen (GF)**
v/ Peter Skov-Jakobsen og Knud-Erik Therkelsen
- Gæster:** Kim Andersen (Dansk Generalkonsulat), Jan Christensen (FLA), Niels Ole Krogh (FLA), Daniel Dürkop (Skolef.) og Rasmus Meyer (SSF)
- SSWs spidskandidater til forbundsvalgmet:**
Maylis Roßberg, Stefan Seidler og Sybilla Nitsch
- Afbud:** Tom Petersen (DS) og Anders Kring (SdU)
- Referat:** Jens A. Christiansen og Tine Andresen (SSF)

Dagsorden:

1. Valg af ordstyrer.
2. Godkendelse af konklusionsreferat fra den 18. januar 2021.
3. Fastlæggelse af den endelige dagsorden.
4. Meddelelser.
5. Præsentation af SSW-kandidater til forbundsdaysvalget 2021:
Maylis Roßberg, Stefan Seidler og Sybilla Nitsch.
6. Årsmøder 2021.
7. Folkemødet 2021 på Bornholm.
8. Status på effektiviserings- og organisationsmuligheder i Sydslesvig.
9. Spørgetid.
10. Eventuelt.

Mødet gennemføres som videomøde på grund af Corona-pandemiens restriktioner. Alle medlemmer har fået tilsendt et link til mødet, der holdes via Microsoft Teams.

Formand Gitte Hougaard-Werner byder velkommen og meddeler, hvem der har meldt afbud. Desuden takker hun for valget til ny formand for Samrådet på trods af de diskussioner dette har medført. Hun ønsker at tjene Samrådet og håber på et tillidsfuldt samarbejde.

1. Valg af ordstyrer

Gitte Hougaard-Werner vælges som ordstyrer, da der er kutyme for at formanden udfører dette hverv.

2. Godkendelse af konklusionsreferat fra den 18. januar 2021

Konklusionsreferatet godkendes uden bemærkninger.

3. Fastlæggelse af den endelige dagsorden

Dagsordenen følges.

4. Meddelelser

Generalkonsul Kim Andersen:

- Den dansk-tyske venskabserklæring er officiel og blev offentliggjort for en uge siden, da den danske og den tyske udenrigsminister ved et online-møde ratificerede teksten. Det er en omfangsrig venskabserklæring, der kommer langt omkring. Den kvitterer både for fortiden og lægger spor ud i fremtiden. Den lægger også op til at inddrage grænseland og mindretal. I dag har der været et møde de to udenrigsministeriers departementschefer og sidst på ugen vil der være møde mellem de to ministeriers Europadirektører. Det har været en lang proces med den tekst, der også har været forbi Kiel. Mindretallet har også været inddraget, og udenrigsministeren har kvitteret ved at takke SSF og Jens A. Christiansen for medvirken i processens opstart. Nu er vi jo alle sammen lidt hæmmet af den måde vi må kommunikere på, men ellers ville det være sådan, at vi havde inviteret til en seance på generalkonsulatet i forbindelse med offentliggørelsen af Venskabserklæringen. Det må der findes en anden lejlighed til på et senere tidspunkt. Der vil nu også blive lagt op til at inddrage mindretal og grænseland i, hvordan vi kan sætte kød og blod på Venskabserklæringen og gøre den mere konkret og fremadrettet. I den nærmere fremtid vil mindretallet blive inviteret til at bidrage med ideer til gode initiativer for at vise, hvad vi

kan i fremtiden med baggrund i den fortid vi nu engang har. For nu skal der lyde en stor tak for engagementet og indsatsen op til nu.

SSW, Flemming Meyer:

- Det ekstraordinære Landsmøde, der skulle have fundet sted den 27. marts er nu – Corona-betinget – blevet skubbet til den 8. maj som et fysisk møde. Det er vigtigt for kandidaterne, at de får lov til at præsentere sig fra en talerstol. Desuden skylder vi vores delegerede, at de kan komme og se hvem kandidaterne er. Selvfølgelig skal det være ansvarligt. Vi har et ansvar for medlemmernes, kandidaternes og de delegeredes sundhed. Derfor bliver det også arrangeret under hensyntagen til alle tænkelige regler. Der engageres eksempelvis et firma, der kan tage Corona-test inden man kommer ind. Det vil selvfølgelig være gratis.
- De to datoer, der er blevet ledige (27.03. og 24.04.), bliver nu brugt til Hovedudvalgs-møder.
- Kontaktudvalgsmøde den 26.04. – også digitalt. Dagsordenspunkterne er: „Situation und Entwicklung der dänischen Minderheit“ – „Auswirkungen der Pandemie auf die Arbeit der Minderheitenverbände und praktische Beispiele“. SSW beder om skriftlig tilbagemelding fra organisationerne, hvis der er et bestemt emne som man ønsker bliver taget op. Dette skal være SSW i hænde senest den 26. marts.

DCB, Jens M. Henriksen:

- Biblioteket vil gerne rette fokus på forskningsafdelingens spørgeskemaundersøgelse, der handler om "Mindretallet under Corona". Hvordan går det med mindretallet? Med vores foreningsarbejde? Med det frivillige arbejde? Vi har lavet et spændende spørgeskema, der ligger på Bibliotekets hjemmeside, der netop går i dybden med disse spørgsmål for at forstå mindretallet nu anno 2021. Der er spørgsmål som "Hvad savner du i foreningsarbejdet?" "Hvordan har du det?" m.m. Undersøgelsen kommer til at køre frem til 4. april, og de andre organisationer opfordres til at sende et link til spørgeskemaet – som biblioteket vil sende ud til alle organisationer – ud til deres medlemmer.

SSF, Gitte Hougaard-Werner:

- SSF er pænt i gang med at sende online-tilbud ud. Det er koncerter, børneteater og forskellige diskussionsrunder, som man kan streame. Det erstatter ikke det fysiske møde eller den fysiske oplevelse, men det kan i hvert fald sørge for, at man derhjemme fra kan opleve lidt dansk kultur. Skolekoncerterne med Sønderjylland Symfoniorkester skulle have fundet sted sidst i april. Nu bliver det sådan, at skolerne kan gå ind og streame nogle af de små gruppe-koncerter, så man på skolerne kan få den oplevelse. SSF er lidt stolt over, at Kulturafdelingen giver rigeligt med muligheder for kulturoplevelser på denne måde under disse specielle forhold.
- Håber også, at man – i fællesskab med alle andre organisationer – snart kan starte på en genoplivning af mindretallet.
- I dag har der været møde i DialogForumNorden, hvor emnerne var: MSPI, KompetenzNetzwerk, Sprachenpolitik m.m.
- NDR Rundfunk Staatsvertrag er blevet ændret. Fra nu af vil der tages hensyn til regional- og mindretalssprog, så der skulle gerne komme mere orientering om mindretallet, men også mere for os – på vores sprog, hvor der før bare skulle tages hensyn til "ikke-tyske sprog". Vi står selvfølgelig klar med den ekspertise, der skal til, hvis det ønskes fra NDR.

SSF, Jens A. Christiansen:

- I SSFs gruppe af konsulenter er der allerede blevet drøftet, hvad der skal til, eller hvad vi skal være opmærksomme på, for at revitalisere det folkelige arbejde, så vi kan komme i gang på den anden side af Corona-restriktionerne. Fint med bibliotekets rundspørge, der sammen med SSFs oplevelser "fra marken" kan give et aktuelt billede af mindretallets situation. Det er stadig svært med digitale løsninger for bestyrelserne. Der skal noget ekstraordinært til for at sætte gang i det danske folkelige arbejde igen – forhåbentligt på den anden side af sommerferien. Der appelleres til alle organisationer i mindretallet og til alle ansatte, om at have aktiviteter på dagsordenen igen. Nogle steder mangler der folk til at tage initiativ til at invitere til møder. Det vil også blive vigtigt at stille skarpt på "det danske ståsted" generelt. De seneste måneder har vist, at der er al mulig grund til at rette fokus mod det. Internt i SSF vil der blive arbejdet på det på Generalsekretariatet og ude omkring i amterne. Man overvejer også at tage initiativ til en introduktionsvideo, der forklarer, hvad mindretallet er og hvad mindretallet ikke er.
- Med hensyn til MSPI er det meget glædeligt, at Ursula von der Leyen har lovet Daniel Günther et møde, og vi må håbe, at det er udtryk for, at hun er kommet lidt på bedre tanker. Det har mindst talt været trist, at hun og Kommissionen har været totalt afvisende overfor MSPI samtidig med, at selv hendes eget parti og et bredt flertal i Forbundsdagen faktisk har bakket op om initiativet. Vi håber, at MF'erne og særligt Jeppe Kofod kan afføde noget godt. FUEN overvejer også at komme med en ny klage til den europæiske domstol, hvis Kommissionen fastholder, at MSPI ikke har noget at gøre på EU-Kommissoriets bord.

5. Præsentation af SSW-kandidater til forbundsdagsvalget 2021

SSW, Martin Lorenzen takker for, at spidskandidaterne får lov til at præsentere sig. Der har været et rigtigt godt forløb med at finde kandidater. Der er 14 dygtige kandidater i alt – 3 af dem stiller nu op som spidskandidater. De vil fortælle lidt om, hvem de er, hvad de står for og hvad de vil rent mindretalspolitisk. Det er vigtigt for SSW, at Samrådet bakker op om deres kandidatur. Det har Samrådet allerede gjort, men i aften kan kandidaterne selv præsentere sig, hvilket også er meget vigtigt. Én af dem skal forhåbentligt præsentere SSW i Forbundsdagen fra i år.

Her følger en lille opsamling af kandidaternes præsentation:

Maylis Roßberg, 21 år. Opvokset på Sild. Student fra Åbenrå Statsskole. Bor i Kiel, hvor hun læser Statskundskab og Historie. Så snart det kunne lade sig gøre blev hun medlem af SSW, og hun har været aktiv i arbejdet lige siden. Arbejder også for SSWs Landdagsgruppe, hvor hun er med til at udarbejde initiativer. Desuden har hun været aktiv som instruktør på SdUs ungdomslejre. Er vicepræsident for European Free Alliance Youth og har i den forbindelse besøgt mellem 30 og 40 mindretal i hele verden. Her har hun både hentet inspiration og samtidig repræsenteret det danske mindretal. Det har ført til et kæmpe netværk som er en fordel for hendes fokus på det gode samarbejde imellem EU's mindretal. Hun arbejder på at få involveret flere unge og kvinder i politik og i mindretallets organisationer. Vil gerne kæmpe for mindretallets rettigheder *selv* i stedet for at lade andre kæmpe for det. Som SSW-politiker ser hun sig selv som repræsentant for HELE Sydslesvig – for alle foreninger og organisationer i mindretallet. Vil sørge for, at der vil være en meget nær kontakt til basis. Ønsker at få placeret det danske og de øvrige 3 nationale mindretal i Tyskland i grundloven.

Stefan Seidler, 41 år. Gift og far til to. Var i sin tid med til at genetablere SSW-Ungdom. Har studeret Statskundskab i Århus. Har bl.a. arbejdet for Region Syddanmark, hvor han organiserede arrangementet omkring 150-året for slaget ved Dybbøl. Går meget op i "det gode samspil henover grænsen". Har sammen med Jens A. Christiansen arbejdet med på den dansk-tyske Venskaberklæring, som vi hørte om i starten af mødet. Kender aldeles godt til de danske/nordiske værdier, som han vil tage med sig til Berlin. Her vil han gerne præsentere "de nordiske løsninger", der ofte har vist sig at være lidt bedre – netop også her i Corona-pandemien. Mindretalspolitik, sproget hos myndighederne og det grænseoverskridende samarbejde er for ham i fokus. Han vil gøre brug af sit store netværk til at bringe mindretallet på dagsordenen i Berlin.

Sybilla Nitsch, 40 år, gift. Oprindelig fra det danske mindretal i Rendsborg. Har tilbragt ungdomsårene i Berlin og studeret både i Berlin og i Roskilde/København. Læste også dansk og historie i Kiel og supplerede med en uddannelse på UC Syd. Arbejder i dag som lærer på Husum danske Skole. Hendes udgangspunkt er Sydslesvig. Med sin baggrund og de gode forbindelser til både Berlin og Kiel, føler hun, at hun vil være en stærk repræsentant for alle i Sydslesvig. Mindretallene skal på dagsordenen i Berlin – også i forbindelse med Grundloven. Sproget hos myndighederne er et emne hun også ønsker at tage op. Lige som de regionale fællesskaber (Slesvig-Holsten/grænselandet/mindretallet) er i fokus. Hun vil gerne tænke globalt for regionale løsninger.

Efter præsentationen bliver der åbnet op for spørgsmål fra SR-medlemmerne. I det følgende gengives et udpluk af spørgsmålene og de tre kandidaters svar:

Hvordan er det med at indgå alliancer? Jeres stemme kan være afgørende for andre:

1. Maylis:
For SSW handler det om konkrete sager, derfor vil de fleste ikke have os som alliancepartner; beslutninger træffes i kaffepausen, derfor er et godt netværk super vigtigt.
2. Stefan:
"Allianz für den Norden"; samarbejde med andre parlamentarikere, der kommer fra grænseområder; den nordiske parlamentarikergruppe.
3. Sybilla:
Vil undgå at låse sig fast i alliancer; vil hellere være uafhængig men god til at samarbejde; det er ikke SSWs opgave at støtte de andre; spørgsmålet er "Hvem kan hjælpe os? Hvad gavner mindretallet? Hvad gavner Slesvig-Holsten?"; vil gerne finde specifikke emner og inddrage medierne for på den måde at øge presset på regeringen.

Bakker man op om NATO og de vestlige værdier?

1. Maylis:
Mener at NATO trænger til en reform, selvom hun selvfølgelig bakker op om de vestlige værdier.
2. Stefan:
Bakker op om de vestlige værdier og om NATO. Mindretalspolitik er fredspolitik.
3. Sybilla:
Vi skal helt klart være en del af NATO.

6. Årsmøder 2021

SSF, Gitte Hougaard-Werner: Man håber på at kunne gennemføre Årsmøderne 2021. Hvis det kan lade sig gøre, så bliver det dog på et mindre plan end det man ellers er vant til. Det man satser på er små kaffemøder med talere i distrikterne. Deadline for indsendelse af program fra distrikterne er 29. marts. Det hele afhænger selvfølgelig stadigvæk af udviklingen af pandemien og de medfølgende restriktioner.

7. Folkemødet 2021 på Bornholm

SSF, Jens A. Christiansen: Også Folkemødet på Bornholm gennemføres. Det bliver dog under helt andre rammebetingelser end dem, man er vant til. Der planlægges et *fysisk* møde med plads til mellem 500 og 5.000 mennesker. Desuden finder mødet sted *digitalt*.

GF, Knud-Erik Therkelsen: Alting er usikkert, men vi skal prøve på at være synlige. Der bliver igen et samarbejde med Grundtvigs Forum. Et "aflægger-Folkemøde" i København er i støbeskeen. Her vil der omkring Rådhuspladsen/Rådhusårnet (Regnbuepladsen) være en talerstol til rådighed. Måske kunne man ved denne lejlighed afslutte "2020" med et arrangement her den 17. juni 2021. I den forbindelse arbejdes der på at få en politiker til at mødes med GF formand.

Folkemødet i Ribe er blevet flyttet til oktober og Folkefesten i Jelling til september.

8. Status på effektiviserings- og organisationsmuligheder i Sydslesvig

DGS, Jens A. Christiansen: I kredsen af forvaltningschefer har man talt om konkrete samarbejdsområder i forbindelse med:

1. Service/vicevært
2. IT
3. Momsproblematikken

Han spørger, om stemningen er for at gennemføre en videokonference eller muligvis et fysisk møde med de tre oplægsholdere (Tvarnø, Bock og Becker-Christensen) inden sommerferien?

GF signaliserer, at det ville være et godt signal at gennemføre et sådant møde på den ene eller den anden måde.

➤ **Konklusion:**

Man bliver enig om, at mødet skal planlægges som et fysisk møde – måske udendørs. Hvis det ikke kan lade sig gøre, så ønskes der i hvert fald et videomøde inden sommerferien.

9. Spørgetid

Der er ingen spørgsmål.

10. Eventuelt

Der er intet under eventuelt.

22.04.2021

JAC/ta